

**ADABIYOT DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN
FOYDALANISH SAMARASI**

Mardonov Eldor Ashurovich

*Surxondaryo viloyati Qumqo'rg'on tumanidagi 80 -umumta'lim maktabining
ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: Maqolada ta'limdagi innovatsion texnologiyalar va interfaol usullarni ona tili va adabiyot darslarida foydalanish yo'llari va uning samarasida haqida ma'lumotlar berib o'tgan.

Kalit so'zlar: innovatsion texnologiyalar, interfaol usullar, mustaqil fikrlash, bahs yuritish. Sinkveyn

**THE EFFECT OF USING INTERACTIVE METHODS IN
LITERATURE CLASSES**

Abstract: The article provides information on the use of innovative technologies and interactive methods in education in the native language and literature lessons and their effectiveness.

Keywords: innovative technologies, interactive methods, independent thinking, reasoning. Sinkway

Bugungi shiddat bilan jadallashib borayotgan taraqqiyot davrida dunyo har daqiqada o'zgarmoqda, avlodlar. o'zgarmoqda va o'sib kelayotgan avlodning fikrlashi, dunyoqarashi turlicha va bu jarayon bugungi ta'lim tizimida o'qituvchining tinimsiz izlanishga, yangidan yangi g'oyalarni qo'llashga, ta'limda innovatsion texnologiyalardan, AKTdan foydalanish zaruratini tobora orttirmoqda Ma'lumki, «Adabiyot » darslariga noan'anaviy darslarni olib kirish va uni ta'lim mazmuniga singdirish, dars o'tishning yangi-

yangi usullarini topish Davlat ta'lim standartlari talablarini bajarishga zamin yaratadi. Inson shaxsini har tomonlama kamol toptirish, o'sib kelayotgan yosh avlodda umuminsoniy va milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini uyg'otishda, milliy tilga, o'z xalqining an'analariga iftixor hissini kamol toptirishda «Adabiyot» darslarining o'rne beqiyosdir. Shunday ekan, biz ham o'z darslarimizni tashkil etishda aynan shu maqsadlarni ko'zlagan holda ish olib boramiz. Keyingi paytlarda ilg'or tajribali o'qituvchilar tamonidan darsning seminar - dars, bahs - dars, suhbat - dars, sinov - dars, konferensiya - dars, sayohat-dars kabi turlari o'tkazilmoqda. Bunday dars turlari o'quvchining dars paytidagi loqaydligiga barham berib, unda faollikni uyg'otadi, bolani o'ylashga, muhokamali fikr yuritishga, so'zlashga va izlanishga hamda mehnat qilishga o'rgatadi. Buning uchun hamma vaqt o'qituvchi, o'z o'quvchilariga nisbatan ko'proq shug'ullanib, bilim va mahoratini tinmay oshirib borishi zarur. Shundagina u o'z nomiga munosib faoliyat kishisi bo'ladi. Mehnatning samarasi sifatida har bir darsi mazmunli, maroqli orginalligi bilan farqli ekanligini, uning mashg'ulotlariga o'quvchilar tabora qiziqib borayotganliklarini, shogirdlarining dars jarayonida o'quv materiallarini, o'zaro ishtiyoq bilan o'rganishga kirishib faollik va uyushqoqlik ko'rsatayotganliklarini qalbdan his etadi. Bunday natijaga, shubhasiz dars jarayonida oqitish usullaridan har tomonlama foydalanish orqali erishish mumkin. Men o'z darslarimmi o'tish qulay va jonli bo'lishi uchun turli ko'rgazmali qurollar ishlab chiqaman, ulardan o'z vaqtida va o'rnida foydalanishga harakat qilaman. Murakkab mavzuni o'quvchilar ongiga osongina yetkazish uchun «Aqliy hujum», «Zakovat», «Modul dars», «Zigzak», «Interfaol», «O'yin dars», «Munozarali-bahsli dars», «Sayohat dars», «Musobaqa dars» kabi usullardan foydalanaman. Darslarda o'zim o'rgatgan manbalardan, savollar yoki testlardan unumli foydalanishga harakat qilaman. T'lim har doim yangilanishga mushtoqdir. Shuning uchun, iloji boricha, ta'limning yangi usullari ustida izlanishimiz talab etiladi. Chunki o'quvchilarga ham bir xil qolipdagi darslar yoqmaydi, ularni zeriktiradi.

Natijada o'quvchi darsni yaxshi o'zlashtira olmaydi. Har bir usuldagi darslar ikki-uch marta o'tilganda o'zini oqlaydi. Me'yoridan oshmasligi, o'quvchilarni zeriktirmasligi uchun usullarning turlicha bo'lishi darsning samaradorligini yanada oshiradi. Dars jarayonlarida notiqlik, suhbat, hikoya, mustaqil ish, yozma ish, zamon bilan bog'lash, mustaqil fikrga tayanish shakllariga katta e'tibor berishimiz lozim. Har bir o'tilayotgan darsga o'quvchilar tomonidan berilayotgan baho biz uchun qadrlidir. Hozirda ta'lim metodlarini takomillashtirish sohasidagi asosiy yo'nalishlardan biri interfaol ta'lim va tarbiya usullarini joriy qilishdan iborat. Interfaol usullarni qo'llash natijasida o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish, xulosalar chiqarish, o'z fikrini bayon qilish, uni asoslangan holda himoya qila bilish, sog'lom muloqot, munozara, bahs olib borish ko'nikmalari shakllanib, rivojlanib boradi. Yana darslarimni qiziqarli va tushunarli bo'lishi uchun "Sinkveyn", "Assesment", "Tushunchalar tahlili" kabi metodlardan ham, yana "Matn tahlili" metodlarini ham ko'pbora qo'llayman, chunki bir xil metodlarni qo'llash ham bolalarni zeriktirib qo'yishi mumkin shuning uchun ularni tez-tez almashtirib turaman bu esa darsimni samarali chiqishiga sabab bo'ladi. Misol uchun Sinkveyn metodidan foydalanish orqali o'quvchilar so'z turkumlarini yana bir bor esga olishadi. Misol uchun 8-sinf darsligida "Kuntug'mish" dostoni yuzsidan o'quvchilarga sinkveyn tuzish vazifasi berilsin. Bunda o'quvchilar asr ichida biror so'zni olib bajarishadi. 1. Sandiq 2. Katta, chiroyli 3. Yasaladi, solinadi, quluf lanadi 4. Usta chiroyli sandiqlar yasadi 5. Quti Bugungi kunimiz nihoyatda shiddatkor. U har bir o'qituvchidan o'z ishiga ijodiy yondashishni, ta'limning yangi shakllaridan foydalangan holda dars samaradorligini oshirishni talab qilmoqda. Ayniqsa, adabiyot darslarida o'quvchi o'zligini anglasa, o'zini va o'zgalarni tushuna olsa, o'qituvchi o'zining kamchiliklarini ko'ra olsa va ularni to'g'rilashda g'ayratli bo'lsagina, dars kashfiyot darajasiga etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdurakhmanova, J. N. (2020). The policy of tolerance in Uzbekistan (in the case of Greeks). *International Journal on Integrated Education*, 2(5), 212-14.
2. Azadovna, R. M. (2020). Teaching Students Professional Terminology In The Course Of English For Specific Purposes (ESP). *Наука и образование сегодня*, 3(50).
3. Botirova, S. (2020). The Role of Artistic Psychology in the Metaphorical Harmony of Man And the Reality of Life. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 9(4), 16-20.
4. Djurayeva, Y. (2020). The Role of Phonetics in Languages Teaching. *International Engineering Journal For Research & Development*, 5(1), 44-49.
5. Ilhomov, Z. A., & Muxammadiyev, L. G. (2020). Theoretical issues of history in Beruni's work "Monuments of ancient peoples". *International Journal of History*, 2(1), 35-36.